

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Adroddiad i:	PWYLLGOR GWAITH
Dyddiad:	21 MEHEFIN 2021
Pwnc	MONITRO'R GYLLIDEB REFENIW, CHWARTER 4 2020/21
Deilydd(ion) Portffolio:	Y CYNGHORYDD ROBIN WYN WILLIAMS
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr	MARC JONES
Awdur yr Adroddiad:	BETHAN HUGHES OWEN
Ffôn:	01248 752663
E-bost:	BethanOwen2@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	Amherthnasol

A – Argymhelliad / Argymhellion a rheswm / rhesymau

1. Ar 10 Mawrth 2020, gosododd y Cyngor gyllideb net ar gyfer 2020/21 gyda gwariant gwasanaeth net o £142.146m i'w gyllido o incwm y Dreth Gyngor, Trethi Annomestig a grantiau cyffredinol. Mae hyn yn cynnwys cyfanswm ar gyfer argyfyngau cyffredinol a chynlluniau wrth gefn eraill sy'n dod i gyfanswm o £1.115m. Gostyngwyd y gyllideb ar gyfer Premiwm y Dreth Gyngor gan £0.051m i £1.393m.
2. Roedd y gyllideb ar gyfer 2020/21 yn cynnwys arbedion gofynnol o £0.307m. Mae'r rhain wedi'u cynnwys yng nghyllidebau gwasanaethau unigol ac adlewyrchir cyflawniad neu ddiffyg cyflawniad y rhain yn y (tan)/gorwariant net a ddangosir. Roedd y targed arbedion ar gyfer 2020/21 yn sylweddol is na blynyddoedd blaenorol oherwydd cynnydd o 3.8% mewn cyllid gan Lywodraeth Cymru. Roedd hwn yn gynydd i'w groesawu yn dilyn nifer o flynyddoedd o ostyngiad mewn cyllid, a arweiniodd at dargedau arbedion sylweddol bob blwyddyn o dros £2m. Unwaith eto, mae'r setliad dros dro ar gyfer 2021/22 yn dangos cynnydd o 3.4% yng nghyllid Llywodraeth Cymru.
3. Mae Llywodraeth Cymru wedi darparu £661m hyd yma i dalu'r costau ychwanegol a ysgwyddwyd gan Gyngorau wrth ddelio â'r pandemig. Mae wedi mynd tuag at dalu costau prynu cyfarpar diogelu personol, cefnogi'r Sector Gofal Oedolion, darparu gwasanaethau ychwanegol i'r digartref, helpu gyda chostau trosglwyddo i weithio gartref, cyllido cost taliadau wythnosol i rieni plant a fyddai fel arfer yn cael prydau ysgol am ddim ac ar gyfer incwm a gollwyd gan Gyngorau o ganlyniad i gau gwasanaethau. Hyd yma, mae'r Cyngor wedi hawlio £6.104m mewn cyllid ychwanegol, y derbyniwyd £4.917m ohono. Mae'r gwariant net hyd yma a'r gwariant net rhagamcanol hyd at y flwyddyn yn ystyried y cyllid ychwanegol hwn.
4. Hefyd darparodd Llywodraeth Cymru gyllid pellach heb ei neilltuo i dalu am y posibilrwydd o golli'r Dreth Gyngor, costau uwch cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor, trawsnewid digidol a chostau arbedion cynlluniedig na ellid eu gweithredu oherwydd y pandemig. Derbyniodd y Cyngor gyfanswm ychwanegol o £2.16m
5. Mae'r sefyllfa ariannol gyffredinol ar gyfer 2020/21, gan gynnwys Cyllid Corfforaethol a'r gronfa Dreth Gyngor, yn danwariant o £4.204m. Mae hyn yn 2.96% o gyllideb net y Cyngor ar gyfer 2020/21.
6. Argymhellir:-
  - (i) Nodi'r sefyllfa a ddisgrifir yn Atodiadau A â B yr adroddiad o ran perfformiad ariannol yr Awdurdod hyd yma a'r alldro a ddisgwyllir ar gyfer 2020/21;
  - (ii) Nodi'r crynodeb o gyllidebau wrth gefn ar gyfer 2020/21 y manylir arnynt yn Atodiad C;
  - (iii) Nodi sefyllfa'r rhaglenni buddsoddi i arbed yn Atodiad CH;
  - (iv) Nodi'r sefyllfa mewn perthynas â'r arbedion effeithlonrwydd ar gyfer 2020/21 yn Atodiad D;
  - (v) Nodi monitro costau asiantaethau ac ymgynghori ar gyfer 2020/21 yn Atodiadau DD, E ac F.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd y rhesymau am eu gwrthod ac/neu am ddewis yr opsiwn hwn?

Amherthnasol

C – Pam mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mae'r mater hwn wedi'i ddirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith.

Ch – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydi

D - A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Ydi

Dd – Aseu'r effaith bosibl (os yw'n berthnasol):

1	Sut mae'r penderfyniad yma'n effeithio ar ein anghenion tymor hir fel Ynys	Bydd canlyniadau sefyllfa alldro derfynol 2020/21 yn effeithio ar sefyllfa ariannol y Cyngor. Bydd lefel yr adnoddau sydd ar gael yn cael ei hystyried wrth wneud penderfyniadau a fydd yn effeithio ar anghenion tymor hir yr Ynys e.e. Strategaeth Ariannol Tymor Canolig a'r Gyllideb Refeniw Flynyddol.
2	A yw hwn yn benderfyniad a ragwelir a fydd yn atal costau / dibyniaethau ar yr Awdurdod i'r dyfodol. Os felly, sut?	Amherthnasol
3	A ydym wedi bod yn cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn, os felly, rhwch wybod gyda pwy.	Amherthnasol
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae'i rhan yn drafftio'r ffordd hon ymlaen, yn cynnwys y rhai yr effeithir arnynt gan y penderfyniad? Esboniwch sut.	Ymgynghorwyd â dinasyddion Ynys Môn fel rhan o broses gosod cyllideb 2020/21 ac ymgynghorir â nhw ar gyllidebau yn y dyfodol.
5	Nodwch unrhyw effaith bosibl y gallai'r penderfyniad hwn ei chael ar y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.	Amherthnasol
6	Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effaith bosibl y byddai'r penderfyniad yn ei chael ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.	Amherthnasol
7	Nodwch unrhyw effaith bosibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei chael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	Amherthnasol

E – Gyda phwy yr ymgynghorwyd?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Uwch Dim Arweinyddiaeth (UDA) (gorfodol)	Ystyriwyd yr adroddiad gan yr UDA ac mae'r sylwadau a wnaed wedi'u cynnwys yn yr adroddiad.
2	Cyllid / Swyddog Adran 151 (gorfodol)	Amherthnasol - adroddiad y Swyddog Adran 151 yw hwn.
3	Swyddog Cyfreithiol / Monitro (gorfodol)	Mae'r Swyddog Monitro yn aelod o'r UDA ac ystyriwyd unrhyw sylwadau a wnaed gan yr UDA.
4	Adnoddau Dynol (AD)	Amherthnasol
5	Eiddo	Amherthnasol
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	Amherthnasol
7	Caffael	Amherthnasol
8	Sgriwtini	Ystyriwyd yr adroddiad gan Banel Sgriwtini Cyllid ac adroddwyd arno i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol.
9	Aelodau Lleol	Amherthnasol
F - Atodiadau:		
<ul style="list-style-type: none"> • Atodiad A - Adroddiad Alldro Refeniw Dros Dro 2020/21 • Atodiad B - Tabl Alldro Dros Dro 2020/21 • Atodiad C - Crynodeb o Gyllidebau Wrth Gefn 2020/21 • Atodiad CH - Adolygiad o'r prosiectau Buddsoddi i Arbed 2020/21 • Atodiad D - Adolygiad o Arbedion Effeithlonrwydd 2020/21 • Atodiad DD - Gwybodaeth am fonitro Staff Asiantaeth 2020/21 • Atodiad E - Gwybodaeth am fonitro Ymgynghorwyr • Atodiad F – Gwybodaeth fanwl am y gwariant ar Ymgynghorwyr 		
Ff - Papurau cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):		
Cyllideb Refeniw 2020/21 (fel yr argymhellwyd gan y Pwyllgor hwn ar 2 Mawrth 2020 ac a fabwysiadwyd gan y Cyngor Sir ar 10 Mawrth 2020).		

MONITRO'R GYLLIDEB REFENIW – ALLDRO 2020/21

1. Balans Cyffredinol

Roedd gan Gronfa'r Cyngor £8.760m o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd a chronfeydd ysgolion wrth gefn gwerth £0.197m ar ddechrau'r flwyddyn ariannol. Arweiniodd yr alldro ar gyfer 2019/20 at falans cyffredinol ar ddechrau'r flwyddyn ariannol gyfredol o £7.060m.

Fodd bynnag, mae'r Pwyllgor Gwaith wedi cymeradwyo'r trosglwyddiad 15 Mehefin o'r Balansau Cyffredinol, yn dilyn adolygiad o'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd, fel rhan o'r broses o gau cyfrifon, mae 4 eitem wedi'u trosglwyddo'n ôl i'r cronfeydd wrth gefn cyffredinol. Bydd y rhain yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Gwaith i'w cymeradwyo ynghyd â'r Datganiad Cyfrifon ym mis Gorffennaf 2021. Mae sefyllfa bresennol balansau Cyffredinol fel a ganlyn:-

Cyfarfod y Pwyllgor Gwaith	Swm £m	Pwrpas
Balans agoriadol drafft	-7.060	Y gronfa wrth gefn archwiliedig ddrafft ar 31 Mawrth 2020.
15 Mehefin 2020	0.085	Cynyddu'r gronfa wrth gefn a glustnodwyd o £100k i £185k i gyllido'n llawn y gwaith o beintio Pier Biwmares.
Yn amodol ar gymeradwyaeth	-0.344	Gwarged Yswiriant Trychineb.
Yn amodol ar gymeradwyaeth	-0.022	Ffioedd cyfreithiol mewn perthynas â chynllunio.
Yn amodol ar gymeradwyaeth	-0.072	Grant nas defnyddiwyd mewn perthynas â phrydau ysgol.
Yn amodol ar gymeradwyaeth	-0.008	Grant cynnal a chadw Llwybr Arfordirol nas defnyddiwyd.
Balans Diwygiedig Cronfa Gyffredinol y Cyngor	-7.421	Fel y soniwyd uchod, gall hyn newid ar ôl gwneud addasiadau'n dilyn archwiliad.

Yn ôl ffigyrau alldro, mae tanwariant o £4.204m ar gyfer 2020/21 ar gyllidebau y gellir eu rheoli a chyllidebau na ellir eu rheoli, sydd wedi cynyddu Cronfa Gyffredinol y Cyngor i £11.625m. Nid yw'r ffigwr hwn wedi'i archwilio a gall newid yn sgil addasiadau ôl-archwilio. Gosodwyd y gyllideb refereniw net ar gyfer 2020/21 ar £142.146m ac mae'r lefel hon o falans cyffredinol yn cyfateb i 8.18% o gyllideb refereniw net 2020/21. Y ffigwr targed yw 5% (£7.1m) ac mae'r ffigwr hwn yn uwch na'r ffigwr targed.

2. Perfformiad Ariannol fesul Gwasanaeth

2.1 Nodir manylion y perfformiad ariannol fesul gwasanaeth yn Atodiad B. Tanwariant o £4.106m ar wasanaethau yw'r sefyllfa cyn archwilio ar 31 Mawrth 2021. Mae Cyllid Corfforaethol wedi tanwario ar eitemau y gellir eu rheoli gan £284k (Cynlluniau Wrth Gefn, Cyllid Cyfalaf a'r Dreth Gyngor), sy'n golygu bod cyllidebau y gellir eu rheoli gyda'i gilydd wedi tanwario o £4.389m. Mae cyllidebau na ellir eu rheoli wedi gorwario o £185k (Dreth Gyngor a Chyllid Cyfalaf), gan ddod â'r tanwariant cyffredinol i £4.204m.

2.2 Mae Tabl 1 isod yn crynhoi'r amrywiannau arwyddocaol (tua £100k neu uwch):-

Tabl 1

Gwasanaeth	(Tan)/ Gorwariant £'000
Dysgu	(1,338)
Diwylliant	(172)
Gwasanaeth Oedolion	(178)
Gwasanaethau Plant	(718)
Eiddo	(100)
Gwastraff	(423)
Economaidd a Chymuned (yn cynnwys Hamdden a Chyrchfan)	(132)
Cyllunio a Gwarchod y Cyhoedd	(224)
Adnoddau Dynol	(196)
Trawsnewid	(187)
Adnoddau	(166)
Argyfyngau Cyffredinol	(270)
Costau heb eu cyllidebu na ellir eu rheoli - yswiriant, costau pensiwn cyfalaf a dyledion drwg	185
Arall (cyfanswm yr amrywiannau sy'n llai na £100k)	(285)
Cyfanswm yr Amrywiant tros/(tan)wariant	(4,204)

3. Eglurhad o'r Amrywiadau Sylweddol

3.1 Dysgu Gydol Oes

3.1.1 Cyllideb Datganoledig Ysgolion

Ar ôl i'r Cyngor osod cyllidebau ysgolion, mae cyfrifoldeb am y gyllideb yn cael ei roi i ysgolion ac mae unrhyw dan neu orwariant blynyddol yn cael ei gadw yng nghronfeydd wrth gefn yr ysgolion unigol. Gan fod mwyafrif yr ysgolion ar gau yn ystod tymor yr haf, heblaw am un wythnos pan oeddent ar agor, mae costau ysgolion yn is na'r arfer e.e. cyflenwadau a gwasanaethau, athrawon llanw a ffioedd arholiadau. Mae balansau cronfeydd wrth gefn ysgolion bellach yn £4.015m o'i gymharu â £197k ar 31 Mawrth 2020. Fodd bynnag, derbyniodd ysgolion grantiau ym mis Mawrth gan Lywodraeth Cymru ar gyfer talu treuliau a wnaed eisoes, sy'n golygu na wariwyd eu cyllideb graidd. Yn ogystal â hyn, derbyniwyd rhywfaint o gyllid grant ar yr amod ei fod yn cael ei wario yn 2021/22. Gyda'r heriau sydd o'n blaenau yn dilyn pandemig Covid, bydd ysgolion yn defnyddio eu balansau yn 2021/22 a rhagwelir y bydd balansau ysgolion yn gostwng yn sylweddol erbyn diwedd blwyddyn ariannol 2021/22.

Addysg Ganolog

3.1.2 Roedd tanwariant o £1.338m (28.47%) yn y gwasanaeth hwn yn ôl ffigyrau alldro. Mae llawer o'r cyllidebau o fewn Addysg Ganolog yn cael eu harwain gan y galw, felly, gydag ysgolion ar gau oherwydd Pandemig y Coronafeirws, roedd llai o alw fel y nodwyd isod yn 3.1.3.

3.1.3 Mae nifer o achosion o or a thanwariant ar draws y Gwasanaeth. Rhestrir y mwyaf arwyddocaol ohonynt isod:-

- Roedd tanwariant o £209k yn y gyllideb ar gyfer prydau ysgol oherwydd nad oedd galw am brydau ysgol gan fod ysgolion ar gau am bedwar mis cyntaf y flwyddyn ariannol, y cyfnod clo byr dilynol a'r cyfnod clo presennol. Mae'r Cyngor yn sybsideiddio prydau ysgol, felly, mae llai o alw yn arwain at lai o wariant yn erbyn y gyllideb prydau ysgol.
- Bu llai o alw ar y gyllideb lleoliadau all-sirol ers dechrau 2019/20, gyda deuddeg o blant yn gadael lleoliadau all-sirol oherwydd eu bod yn 16+ oed neu'n dychwelyd i leoliadau ar Ynys Môn. Dim ond pum lleoliad newydd a gafwyd yn 2020/21, gan arwain at danwariant o £752k yma.
- Roedd tanwariant hefyd o £213k yn y ddarpariaeth blynnyddoedd cynnar, roedd hyn yn rhannol oherwydd bod rhai o'r darparwyr ar gau yn ystod y pandemig, a olygai nad oedd unrhyw grantiau wedi'u dosbarthu.
- Roedd tanwariant o £121k yng nghyllidebau cludiant i'r ysgol ar ddiwedd y flwyddyn. Parhaodd y taliadau i ddarparwyr yn ystod y cyfnodau'r clo i sicrhau hyfywedd parhaus darparwyr gwasanaethau ond roedd y rhain ar gyfradd is na'r gyfradd arferol sy'n daladwy pan ddarperir y gwasanaeth.
- Roedd tanwariant o £136k yng nghyllidebau eithriadau cyrraedd hefyd. Roedd hyn yn cynnwys cyllidebau atgyweirio a chynnal a chadw a chyllidebau sy'n gysylltiedig â chludiant i'r ysgol nad oedd eu hangen.
- Mae rhai cyllidebau o fewn y gwasanaeth sydd â thanwariant cyffredinol a rhai â gorwariant. Y mwyaf amlwg yw Gwasanaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol Môn a Gwynedd ar y cyd oedd â gorwariant o £31k yn ogystal â Chlwb Gofal £51k, lle nad yw incwm wedi cyrraedd ei darged yn hanesyddol. Bu gorwariant o £24k yn Addysg Bellach, roedd hyn yn gysylltiedig â chostau pensiynau hanesyddol.

3.1.4 Diwylliant

3.1.4.1 Roedd tanwariant o £172k (14.84%) yn y gwasanaeth hwn yn ôl ffigyrau alldro. Roedd yr Oriel wedi gorwario £8k. Gan ei fod wedi bod ar gau am rannau helaeth o'r flwyddyn ariannol oherwydd y cyfnodau clo cenedlaethol, mae cyfleoedd i'r siop a'r arddangosfeydd wedi bod yn gyfyngedig, er i'r rhan fwyaf o'r incwm a gollwyd gael ei adennill drwy gyllid Llywodraeth Cymru. Roedd tanwariant o £171k gan lyfrgelloedd, yn bennaf oherwydd swyddi gwag ac arbedion ar staff wrth gefn a chyflenwadau a gwasanaethau cyffredinol tra bod y llyfrgelloedd wedi cau oherwydd Covid-19. Roedd tanwariant o £12k gan yr Adran Archifau hefyd ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, unwaith eto roedd hyn mewn perthynas â swydd wag.

3.2 Gofal Cymdeithasol Oedolion

3.2.1 Roedd tanwariant o £178k (0.86%) yn y gwasanaeth yn ôl ffigyrau alldro.

3.2.2 Dyma fanylion yr amrywiadau alldro:-

- Gwasanaethau i'r Henoed: Gorwariant o £531k am y flwyddyn. Mae elfennau amrywiol sy'n creu'r gorwariant, mae swyddi gwag mewn Asesu a Rheoli Gofal a swydd sy'n cael ei gyllido drwy'r Gronfa Trawsnewid Oedolion, sy'n creu tanwariant o £130k. Roedd gorwariant o £118k ym maes gofal preswyl ar ôl cynnwys Grant Gweithlu Gofal Cymdeithasol ac incwm ychwanegol o ran taliadau gohiriedig. Mae hon yn gyllideb sy'n cael ei harwain gan y galw. Mae hyn hefyd yn wir am y gyllideb gofal Nyrsio lle'r oedd gorwariant o £84k. Roedd gorwariant o £494k ym maes gofal cartref o ganlyniad i gynnydd yn y galw a chostau llefydd gwag yn Hafan Cefni £70k.

- Anableddau Corfforol: Gorwariant o £75k – mae'r tanwariant mwyaf yn ymwneud ag Asesu a Rheoli Gofal £66k o ganlyniad i swydd wag a chyllid grant ar gyfer swyddi eraill. Hefyd roedd tanwariant o £16k yn ymwneud ag offer ac addasiadau o ganlyniad i lai o gymhorthion a gwaith addasu oherwydd y pandemig. Roedd gorwariant o £134k ym maes Cymorth Cartref oherwydd cynnydd yn y galw. Hefyd roedd gorwariant o £41k ym maes Gofal Preswyl ar ôl cynnwys Grant Gweithlu Gofal Cymdeithasol o £132k.
- Anableddau Dysgu: Roedd gorwariant o £313k yn y gwasanaeth hwn – mae Gofal Preswyl wedi gorwario £216k, hyd yn oed ar ôl cynnwys Grant Gweithlu Gofal Cymdeithasol. Roedd y gorwariant o ganlyniad i alw ychwanegol am leoliadau cost uchel i unigolion ag anghenion gofal cymhleth. Gwasanaeth sy'n cael ei arwain gan alw yw hwn ac mae'n comisiynu nifer fach o leoliadau costus, yn bennaf i ddiwallu anghenion defnyddwyr gwasanaeth. Roedd tanwariant o £151k ym maes Gofal Dydd o ganlyniad i gyllid ICF ychwanegol a gostyngiad yn y galw oherwydd cyfyngiadau Covid19 a gostyngiad yng nghostau contractau. Roedd gorwariant o £455k yn ymwneud â llety â chymorth a llety arall, hyd yn oed ar ôl dyrannu £129k o Grant Gweithlu Gofal Cymdeithasol. Roedd disgwyl arbedion o £300k yn y maes hwn oherwydd ymarfer tendro, fodd bynnag, ni weithredwyd hyn oherwydd Covid-19 ac mae wedi'i ohirio. Roedd tanwariant o £146k ym maes Gofal Cartref wrth i fwy o unigolion drefnu taliadau uniongyrchol a'u gofal cartref eu hunain a chafodd £103k o'r costau eu talu gan Grant Caledi Llywodraeth Cymru.
- Iechyd Meddwl: Roedd tanwariant o £197k yn y gwasanaeth – roedd tanwariant o £13k ym maes Gofal Preswyl, ar ôl derbyn Grant Gweithlu Gofal Cymdeithasol. Mae hwn yn wasanaeth sy'n cael ei arwain gan alw sydd, unwaith eto, yn cynnwys nifer fach o leoliadau costus. Roedd tanwariant o £218k ar Gymorth Cymunedol o ganlyniad uniongyrchol i swyddi gwag drwy gydol y flwyddyn. Roedd gorwariant o £13k gan Ofal Cartref a £69k gan Byw â Chymorth, yn ymwneud yn bennaf â chynnydd mewn costau lleoli oedolion a thanwariant o £30k yn ymwneud â Chamdddefnyddio Sylweddau a £50k yn ymwneud ag Asesu a Rheoli Gofal - roedd y rhain o ganlyniad i swyddi gwag mewn costau staffio.
- Uned Ddarparu a Rheoli a Chymorth: Tanwariant o £591k. Roedd tanwariant o £311k gan unedau gofal cartref, sy'n gwneud iawn am y gorwariant ym maes Gwasanaethau i'r Henoed. Roedd tanwariant o £226k hefyd o ran Cartrefi Preswyl, roedd hyn o ganlyniad i ddefnyddio grant ICF o £200k mewn perthynas â lletydd gwag. Roedd y tanwariant a oedd yn weddill yn ganlyniad i swyddi gwag ar draws gwahanol elfennau'r uned a bod canolfannau dydd ar gau oherwydd cyfyngiadau Covid.

3.3 Gwasanaethau Plant

3.3.1 Roedd tanwariant o £719k (6.50%) yng nghyllideb y gwasanaeth yn ôl ffigyrau alldro.

3.3.2 Roedd tanwariant o £231k yng nghyllideb Plant sy'n Derbyn Gofal, mae hyn o ganlyniad i danwariant o £765k ar leoliadau all-sirol a Chartrefi Grŵp Bach, lle mae nifer fach o achosion wedi'u cyllido gan gronfa caledi Covid19. Roedd gorwariant hefyd yng nghyllidebau gofal maeth a lleoliadau nad ydynt yn safonol o £317k a £201k yn y drefn honno. Mae tanwariant o £143k yng nghyllidebau'r adain Comisiynu a Gwaith Cymdeithasol, mae hyn wedi deillio o gyllid ychwanegol gan y Gronfa Drawsnewid a defnydd gofalus o gyllid ICF.

Mae tanwariant o £211k yn ymwneud â chymorth i deuluoedd integredig oherwydd swydd wag a swyddi'n cael eu cyllido gan grantiau yn ogystal â chyllid ychwanegol o'r grant ICF o £66k. Mae gwasanaethau ieuencid hefyd wedi tanwario £108k ar ei gyllideb, mae hyn wedi deillio o ddyrannu staff i swyddi a gyllidir gan grantiau.

3.3.3 Yn ystod y pandemig, mae'r Gwasanaethau Plant a Theuluoedd wedi gweld gostyngiad yn nifer yr atgyfeiriadau sy'n dod i mewn i'r gwasanaeth a gostyngiad bach yn nifer y plant sy'n dod i ofal yr Awdurdod Lleol. Rhagwelir y bydd atgyfeiriadau'n cynyddu ac, yn wir, bydd angen i ni ddod â rhai plant i ofal o bosibl. Felly, mae angen i ni ystyried gofynion ariannol y pwysau yma ar gyfer y misoedd nesaf.

3.4 Tai (Cronfa'r Cyngor)

3.4.1 Mae tanwariant o £37k (3.17%) yn y gwasanaeth hwn yn ôl ffigyrau alldro. Digartrefedd ac atal digartrefedd yw'r tanwariant mwyaf, £30k yn ymwneud â swyddi gwag staff.

3.5 Rheoleiddio a Datblygu Economaidd

3.5.1 Economaidd a Chymuned (yn cynnwys Cyrchfan a Hamdden)

3.5.1.1 Roedd tanwariant o £132k (8.62%) yn y gwasanaeth, yn gyffredinol, yn ôl ffigyrau alldro.

3.5.1.2 Roedd tanwariant o £15k ar elfen Datblygu Economaidd y gwasanaeth. Roedd hwn yn gyfuniad o wahanol elfennau. Roedd tanwariant o £92k ar staffio oherwydd swydd wag y Cyfarwyddwr Rheoleiddio a Datblygu Economaidd, fodd bynnag, roedd gorwariant o £55k ar staffio prosiectau Ynys Ynni. Roedd gorwariant hefyd ar ymgynghori a thanysgrifiadau oherwydd cyfraniadau a wnaed i Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Oherwydd cyfnod clo cenedlaethol, nid oedd y Ganolfan Fusnes yn gallu gosod y swyddfeydd ac arweiniodd hyn at fod £15k y tu ôl i'w tharged o ran incwm.

3.5.1.3 Roedd tanwariant o £53k yn yr adain Cyrchfan am y flwyddyn. Roedd tanwariant o £100k ym maes twristiaeth oherwydd cyfnodau clo cenedlaethol. Mae swydd y Rheolwr Cyrchfan sydd wedi bod yn wag ar hyd y flwyddyn bellach wedi'i llenwi, gan gyfrannu at y tanwariant o £57k ar staffio. Roedd gorwariant ar Gefn Gwlad a gorwariant o £11k ar AHNE oherwydd diffyg incwm. Roedd gorwariant hefyd o £36k ar yr adain Forwrol a gorwariant o £73k y cytunwyd arno i ailbeintio pier Biwmares.

3.5.1.4 Mae'r adain Hamdden wedi cael ei tharo'n galed oherwydd bod pob canolfan hamdden ar gau ddechrau'r flwyddyn, yn ogystal â'r cyfnod clo byr a'r cyfnodau clo ar ôl y Nadolig. Yr alldro ar gyfer y canolfannau hamdden yw tanwariant o £64k. Cafodd y rhan fwyaf o'r incwm a gollwyd ei adennill drwy Gronfa Caledi Llywodraeth Cymru, gyda £1.22m yn cael ei hawlio gan y Cyngor.

3.5.2 Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd

3.5.2.1 Roedd tanwariant o £224k (10.14%) yn y gwasanaeth hwn yn ôl ffigyrau alldro.

3.5.2.2 Roedd tanwariant o £183k yng nghyllideb yr adain Gwarchod y Cyhoedd ar ddiwedd y flwyddyn. Roedd gorwariant o £15k ar reoli Cŵn/Plâu, ni chyflawnwyd incwm ar gyfer yr adain hon, ond lleihawyd graddau'r gorwariant yn dilyn cyfraniad gan Lywodraeth Cymru o £15k am golli incwm o ganlyniad i gyfnodau clo cenedlaethol. Roedd tanwariant o £67k yng nghyllideb lechyd yr Amgylchedd, oedd o ganlyniad i arbedion staff parhaus o £39k a chyfraniad o £30k o'r Gronfa Caledi yn ogystal â £33k tuag at incwm a gollwyd oherwydd y gyfnodau clo. Y tanwariant ar Gofrestryddion yw £24k. Derbyniwyd cyllid g Lywodraeth Cymru i dalu am y diffyg incwm a'r costau ychwanegol mewn staffio sy'n deillio o'r pandemig. Roedd tanwariant hefyd yng nghyllidebau safleoedd, trafnidiaeth a chyflenwadau a gwasanaeth. Roedd trwyddedu £64k yn is na'i gyllideb o ganlyniad i swyddi gwag staff, tanwariant cyffredinol ac yn sgil derbyn £20k drwy'r grant PDP. Roedd tanwariant o £43k yng nghyllideb lechyd a Diogelwch Corfforaethol o ganlyniad i swydd wag.

- 3.5.2.3** Roedd tanwariant o £41k gan yr adain Gynllunio yn ôl ffigyrau alldro. Llwyddodd Rheoli Cynllunio i adennill costau. Rhagwelwyd y byddai Rheoli Adeiladu yn adennill costau, ond mae eu hincwm wedi gwella yn ystod chwarter olaf y flwyddyn gyda thanwariant o £27k. Mae tanwariant o £5k ar gyfer Polisi Cynllunio ac £11k ar gyfer Gweithredu a Chadwraeth yw deillio o dderbyn incwm grant a rheoli costau rhedeg yr adeiniau.

3.6 Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo

3.6.1 Priffyrdd

- 3.6.1.1** Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, roedd tanwariant o £80k ar Briffyrdd a Chludiant. O ganlyniad i bandemig Covid-19, mae'r Gwasanaeth wedi profi amrywiadau mawr mewn rhai meysydd o'i gyllideb o gymharu â blwyddyn ariannol arferol. Mae'r rhain yn fwyaf amlwg o dan Incwm Meysydd Parcio, Rheoli Fflyd a Chludiant Cymunedol Môn. Roedd tanwariant o fewn cymorth adrannol, ar staffio a oedd o ganlyniad i swydd wag a chludiant a chyflenwadau a gwasanaethau. Roedd tanwariant o £103k ar Gludiant Cyhoeddus oherwydd swyddi gwag am ran o'r flwyddyn a gostyngiad cyffredinol mewn gwariant, hefyd derbyniodd yr adain grantiau a ddefnyddiwyd cyn cyllidebau craidd. Roedd tanwariant o £11k ar Reoli Meysydd Parcio. Bu gostyngiad yn incwm Meysydd Parcio yn ystod y flwyddyn oherwydd bod llai o fodurwyr yn teithio yn ystod y pandemig a phenderfyniadau lleol i ddarparu meysydd parcio am ddim ar adegau penodol o'r dydd. Hawliodd y Cyngor £260k mewn incwm a gollwyd drwy Gronfa Caledi Llywodraeth Cymru ond nid oedd hyn yn ddigon i dalu am yr incwm a gollwyd o ganlyniad i benderfyniadau lleol. Roedd rheoli traffig hefyd wedi'i gorwario gan £15k yn gyffredinol.
- 3.6.1.2** Roedd tanwariant o £32k yng nghyllideb rheoli strwythurau, yn bennaf oherwydd dwy swydd wag. Gwelwyd gostyngiad yn y Grant Diogelwch Ffyrdd 2020/21 ar gyfer Rheoli Diogelwch Ffyrdd, a olygai fod yn rhaid defnyddio cyllideb graidd ychwanegol er mwyn gyllido ei gweithgareddau, ond roedd tanwariant o £25k yn yr adain ar ddiwedd y flwyddyn.
- 3.6.1.3** Roedd tanwariant o £63k yng nghyllideb Gwaith Stryd oherwydd enillwyd mwy o incwm, roedd gorwariant o £100k yn y gyllideb gwaith ar ddiwedd y flwyddyn. Mae cyfyngiadau Covid wedi golygu llai o alw ar fflyd y Cyngor ac, felly, mae'r incwm a ddisgwyllir wedi tangyflawni i'r swm o £157k. Mae tanwariant o fewn cyllidebau eraill y Cyngor yn gwneud iawn am hyn. Roedd Cludiant Cymunedol Môn hefyd yn llai na'r gyllideb ar ddiwedd y flwyddyn oherwydd llai o weithgarwch yn ystod y flwyddyn yn sgil y pandemig.

3.6.2 Gwastraff

- 3.6.2.1** Roedd tanwariant o £423k (5.27%) yn y gwasanaeth Gwastraff ar alldro, roedd tanwariant o £284k gan Gwaredu Gwastraff, yn bennaf o ganlyniad i agor Parc Adfer a'r Cyngor yn elwa ar gyfradd is fesul tunnell o waredu ers dod yn bartner ym mhartneriaeth Parc Adfer gyda phedwar o awdurdodau lleol eraill Gogledd Cymru. Toiledau cyhoeddus £7k, Gwasanaethau glanhau £45k a Chynhyrchu Trydan Penhesgyn £59k – roedd y rhain i gyd hefyd wedi tanwario yn y flwyddyn.
- 3.6.2.2** Roedd tanwariant o £105k mewn costau ailgylchu, mae'r tanwariant o ganlyniad i swydd wag, mwy o incwm o ddeunyddiau eildro a llai o wariant ar gyflenwadau a gwasanaethau, yn ogystal â'r ffaith bod y Gwasanaeth wedi llwyddo i wneud cais am gyllid ychwanegol drwy'r Grant Economi Gylchol. Ym Mhenhesgyn, roedd yr orsaf drosglwyddo hefyd wedi tanwario £56k ar ddiwedd y flwyddyn. Roedd hyn o ganlyniad i gau'r safle am ran o'r flwyddyn oherwydd y pandemig.

- 3.6.2.3** Dyfarnwyd y contract casglu gwastraff newydd yn ystod 2020/21 a bydd yn weithredol o 2021-22. Roedd costau gweddilliol o £197k yn gysylltiedig â thendro a pharatoi ar gyfer y cytundeb newydd. Roedd y swm hwn yn fwy na'r cyllid penodol a ddyrannwyd i'r gwasanaeth Gwastraff ar gyfer y gwariant hwn ac, felly, cyllidwyd y gwariant dros ben o gyllidebau heb eu defnyddio o fewn y Gwasanaeth. Mae Casglu Gwastraff yn gyffredinol wedi elwa o Grant Economi Gylchol sydd wedi golygu, cyn mynd i gostau ar gyfer y broses dendro, bod tanwariant o £64k gan yr adain am y flwyddyn.
- 3.6.2.4** Mae'r tanwario ar ailgylchu wedi caniatáu i £250k gael ei drosglwyddo i gronfa wrth gefn clustnodedig y Cyngor, a sefydlwyd i ddarparu cyllid i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd a ddatganwyd gan y Cyngor ar 8 Medi 2020. Dyfarnwyd tri Grant Economi Gylchol ychwanegol i'r Gwasanaeth yn ystod y flwyddyn ac adlewyrchir y grantiau yn y tanwariant a ddangosir uchod gan fod y grantiau wedi'u defnyddio cyn y cyllidebau craidd.

3.6.3 Eiddo

- 3.6.3.1** Roedd tanwariant o £100k (9.75%) gan Wasanaethau Eiddo yn ôl ffigyrau alldro. Roedd tanwariant o £97k mewn rhenti, o ganlyniad i wahanol elfennau, megis arian annisgwyl untro ar gyfer rhent wedi'i ôl-ddyddio ac yn sgil adolygu rhenti nifer o fân-ddaliadau yn ystod y flwyddyn. Roedd tanwariant o £34k yng nghyllidebau atgyweirio a chynnal a chadw oherwydd y cyfnodau clo yn ystod y flwyddyn. Roedd costau cyfleustodau hefyd £33k yn is na'r gyllideb oherwydd llai o ddefnydd o adeiladau'r Cyngor a mesurau effeithlonrwydd ynni. Roedd tanwariant o £26k yn y gwasanaethau glanhau ac eithrio elfennau sy'n gysylltiedig â Covid, oherwydd materion yn ymwneud â staffio. Mae Asiantaeth y Swyddfa Brisio wedi ailbriso gwerth ardrethol prif bencadlys y Cyngor sydd wedi gostwng yr ardrethi busnes gan £32k. Cyfanswm tanwariant cyffredinol arall o fewn y Gwasanaeth oedd £35k.
- 3.6.3.2** Mae gorwariant o £135k ar ffioedd proffesiynol cyfalafol, sy'n deillio o oedi yn rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif, yn rhannol oherwydd y cyfnod clo. Mae oedi mewn prosiectau cyfalaf o fewn rhaglen Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif wedi lleihau'r gwaith sy'n ennill ffioedd yn y gwasanaeth Eiddo yn y flwyddyn ariannol hon. Fodd bynnag, disgwylir i'r gwaith hwn gynyddu yn y blynyddoedd ariannol yn y dyfodol pan fydd prosiectau Band B Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif yn cael eu datblygu.

3.7 Trawsnewid

3.7.1 Roedd gorwariant o £470k gan y gwasanaeth Trawsnewid yn ôl ffigyrau alldro.

- 3.7.1.1** Roedd tanwariant o £196k (14.56%) gan Adnoddau Dynol ar ddiwedd y flwyddyn. Roedd cyfanswm y swyddi gwag i gyfrif am danwariant o £45k. Roedd tanwariant o £152k gan hyfforddiant canolog. Y rheswm am hyn yw bod Covid-19 wedi atal yr hyfforddiant arferol rhag digwydd.

3.7.1.2 Roedd tanwariant o £87k (3.07%) gan yr adain TGCh ar ddiwedd y flwyddyn. Yn hanesyddol, mae cyllidebau meddalwedd wedi bod yn annigonol ac roedd gorwariant o £135k yn y gyllideb ar ddiwedd y flwyddyn, ond defnyddiwyd y tanwariant ar benawdau cyllideb eraill o fewn y gwasanaeth i dalu'r costau ychwanegol hyn. Mae'r adain TGCh wedi ymateb i angen y Cyngor i drawsnewid ei wasanaeth. Mae eu gwariant cyllidebol wedi'i ddylanwadu gan ofynion y Cyngor i allu caniatáu i'r staff weithio o bell yn hytrach na'u patrymau gwariant arferol. Er enghraifft, mae ehangu trwyddedau Citrix er mwyn gallu gweithio gartref yn eang yn ystod y cyfnod clo thu hwnt, wedi cynyddu pwysau cyllidebol ymhellach, er bod Llywodraeth Cymru wedi cefnogi'r Cyngor drwy ddarparu cyllid o 50% tuag at y costau uwch hyn. Hefyd roedd tanwariant o £13k gan Gyswllt Môn.

3.7.1.3 Roedd tanwariant o £187k (22.16%) gan yr adain Trawsnewid Corfforaethol yn ôl ffigyrau alldro. Roedd tanwariant ym mhob maes o'r gyllideb, a'r mwyaf arwyddocaol oedd tanwariant o £86k ar Bartneriaeth Ynys Môn a Gwynedd. Roedd tanwariant o £67k gan Gyswllt Môn, yn bennaf ar gostau staffio, ac roedd gwariant craidd Trawsnewid Corfforaethol £34k yn is na'r gyllideb, unwaith eto, yn bennaf oherwydd newidiadau staffio yn ystod y flwyddyn ariannol.

3.8 Adnoddau (ac eithrio Budd-daliadau a Roddwyd)

3.8.1 Cyllideb y swyddogaeth Adnoddau yw £166k (5.25%) yn ôl ffigyrau alldro.

3.8.2 Roedd tanwariant o £17k gan Refeniw a Budd-daliadau am y flwyddyn. Roedd tanwariant amrywiol o fewn y gyllideb a gyfrannodd at y tanwariant cyffredinol. Roedd tanwariant yng Nghostau Llys o ganlyniad i'r pandemig, ond cafodd hyn ei liniaru gyda chyfraniadau o £58k gan Lywodraeth Cymru. Roedd gorwariant o £57k gan y Gwasanaeth Cyfrifeg, yn bennaf oherwydd costau staffio a diffyg hanesyddol yn y gyllideb taliadau banc. Roedd ad-dalu costau staff o grantiau £21k y tu ôl i'r targed oherwydd bod y tîm grantiau wedi'i adleoli i wneud gwaith yn gysylltiedig â Covid-19, er bod y golled hon wedi'i gwrthbwysu'n rhannol gan gyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru i dalu costau prosesu grantiau busnes Covid. Roedd tanwariant o £39k gan Archwilio Mewnol o ganlyniad i swyddi gwag staff £51k, ond defnyddiwyd £12k o'r gyllideb hon i dalu costau gwasanaethau archwilio allanol arbenigol. Roedd tanwariant o £163k gan yr adain Gaffael oherwydd mentrau prynu, h.y. cyllidebau prynu canolog ac ad-daliadau cardiau caffael.

3.9 Busnes y Cyngor

3.9.1 Roedd y swyddogaeth wedi tanwario £83k (4.96%) yn ôl ffigyrau alldro, sydd ychydig yn wahanol i'r rhagolygon yn chwarter 3. Fodd bynnag, dyfarnwyd Grant Diwygio Etholiadol i'r adran lle'r oedd amser staff yn gallu cael ei osod yn erbyn y grant.

3.9.2 Roedd gorwariant o £3k gan y Gwasanaethau Cyfreithiol, sy'n well na'r hyn a ragwelwyd yn chwarter 3, a hynny o ganlyniad i adennill lefelau incwm ar ôl y cyfnod clo yn chwarter 4.

3.9.3 Roedd tanwariant o £60k gan y Gwasanaethau Etholiadol yn sgil derbyn Grant Diwygio Etholiadol lle defnyddiwyd cyllid grant cyn cyllid craidd. Roedd tanwariant o £33k hefyd gan Wasanaethau'r Pwyllgorau am y flwyddyn, unwaith eto'n rhannol oherwydd y defnydd o grant yn hytrach na chyllid craidd a swydd wag oherwydd secondiad. Roedd gorwariant o £8k gan y Gwasanaeth Cyfieithu o ganlyniad i ddefnyddio cyfieithwyr allanol.

3.10 Costau Corfforaethol a Democrataidd

3.10.1 Roedd gorwariant o £62k (2.01%) yn y gyllideb Gorfforaethol a Democrataidd yn ôl ffigyrau alldro.

3.10.2 Gyda'i gilydd roedd tanwariant o £59k ar Gymorth a Threuliau Aelodau. Roedd dwy swydd wag ymhlith yr Aelodau etholedig ac mae cyfyngiadau pandemig wedi arwain at danwario sylweddol ar gyllidebau teithio, hyfforddi a chynadleddau.

3.10.3 Mae'r cyllidebau corfforaethol yn gyffredinol yn dangos bod gorwariant o £127k. Roedd tanwariant o £25k ar yr Ardoll Brentisiaethau, mae tanwariant hefyd mewn ffioedd archwilio grantiau a thaliadau pensiwn hanesyddol i'r Gronfa Bensiwn. Fodd bynnag, bu £20k o orwariant ar Gwnsela Staff, gan nad oes cyllideb ar gyfer y gwariant hwn. Yr oedd cyfraniadau pensiynau eilaidd £149k yn uwch na'r disgwyl oherwydd prisiad actiwaraid diwygiedig a chafwyd addasiad grant blwyddyn flaenorol hefyd sy'n cyfrif fel gorwariant yng nghyfrifon eleni.

3.11 Rheolaeth Gorfforaethol

3.11.1 Roedd y swyddogaeth wedi tanwario £47k (7.66%) yn ôl ffigyrau alldro. Mae hyn yn ymwneud â'r gyllideb weddilliol yn dilyn ailstrwythuro'r rheolwyr yn 2019/20 a thanwariant bach ar drafnidiaeth a chyflenwadau swyddfa cyffredinol.

4. Cyllid Corfforaethol (gan gynnwys Budd-daliadau a Roddwyd)

4.1 Roedd tanwariant o £377k yn gysylltiedig â Chyllid Corfforaethol, gan gynnwys cyllidebau Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor (CTRS) a Budd-dal Tai (HB), ar ddiwedd y flwyddyn. Rhagwelwyd gorwariant o £142k ar gyllidebau CTRS / HB oherwydd cynnydd yn nifer yr hawl wyr o ganlyniad i ddiweithdra cynyddol. Fodd bynnag, darparodd Llywodraeth Cymru £228k o gyllid ychwanegol ac, o ganlyniad, roedd y ffigyrau alldro terfynol ar gyfer y gyllideb hon yn orwariant o £68k.

4.2 Roedd y gyllideb ar gyfer 2020/21 yn cynnwys rhai eitemau a gadwyd yn ganolog fel cyllidebau wrth gefn, roedd y rhain yn dod i £1,115k. Trosglwyddwyd y rhan fwyaf o'r cyllidebau hyn i gyllidebau Gwasanaeth yn ystod y flwyddyn, a adawodd £270k heb ei ddyrannu. Mae Atodiad C yn rhoi crynodeb o'r gyllideb wrth gefn, sy'n dangos bod £961k eisoes wedi'i drosglwyddo i gyllidebau a gymeradwywyd.

4.3 Mae'r gyllideb cyllido cyfalaf yn cynnwys 3 elfen: y swm a neilltuwyd ar gyfer ad-daliadau yn y dyfodol (Darpariaeth Refeniw Isaf - MRP), llog sy'n daladwy ar fenthyciadau sy'n weddill a llog dderbynnir ar falansau arian parod a gedwir yng nghyfrifon banc y Cyngor a buddsoddiadau eraill. Roedd y ffaith bod prosiectau cyfalaf wedi'u gohirio, yn enwedig rhaglen Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif, yn golygu bod gostyngiad yng ngofynion benthyca'r Cyngor sydd, yn ei dro, wedi arwain at gostau llog ac MRP is. Yn ystod y pandemig, cadwodd y Cyngor falans arian parod uwch na'r arfer, er bod adenillion buddsoddi yn isel iawn (llai na 0.2% ar gyfartaledd yn ystod y flwyddyn). O ganlyniad, roedd tanwariant o £104k yn y gyllideb Cyllido Cyfalaf hefyd.

5. Casglu'r Dreth Gyngor

- 5.1** Penderfynir ar gyllideb Cronfa'r Dreth Gyngor gan ddefnyddio'r rhagamcan o'r ddyled gasgladwy ar gyfer y flwyddyn gyfredol yn unig, a hynny'n seiliedig ar y ffigwr a osodwyd ar gyfer sylfaen y dreth ym mis Tachwedd 2019. Nid yw'n darparu ar gyfer ôl-ddyledion a gasglwyd o flynyddoedd blaenorol, addasiadau i rwymedigaethau sy'n deillio o flynyddoedd blaenorol (eithriadau, disgowntiau pobl sengl ac ati), newidiadau i sylfaen y dreth ar gyfer y flwyddyn gyfredol neu'r ddarpariaeth ar gyfer dyledion drwg ac amheus. Ni ellir amcangyfrif y newidiadau hyn ac, yn anorfod, maent yn arwain at wahaniaeth rhwng balans terfynol Cronfa Casglu'r Dreth Gyngor a'r gyllideb wreiddiol. Mae Covid-19 hefyd yn effeithio ar gasglu'r Dreth Gyngor a gwnaed cynnydd yn y ddarpariaeth dyledion drwg i adlewyrchu'r effaith hon. Yn ystod y flwyddyn, mae'r Cyngor wedi gweld tua 200 eiddo yn trosglwyddo o eiddo domestig i eiddo hunanarlwyo ar y gofrestr Trethi Busnes. Gellir ôl-dyddio'r trosglwyddiadau hyn nifer o flynyddoedd ac mae'r Cyngor nid yn unig yn colli Dreth Gyngor y flwyddyn gyfredol ond rhaid iddo hefyd ad-dalu unrhyw daliadau a wneir yn ôl i'r dyddiad trosglwyddo perthnasol, mae hyn yn arwain at golli incwm sylweddol yn ystod y flwyddyn. O ganlyniad i'r pwyntiau a nodwyd uchod, roedd incwm craidd y Dreth Gyngor £834k yn is na'r gyllideb.
- 5.2** Mae premiwm y Dreth Gyngor wedi'i gynllunio i annog perchnogion eiddo gwag ac ail gartrefi i ddychwelyd yr eiddo i ddefnydd cyffredinol ac, felly, mae perygl y gall nifer yr eiddo sy'n talu'r premiwm ostwng yn sylweddol yn ystod y flwyddyn. Er mwyn lliniaru'r risg hon, mae'r sylfaen drethi ar gyfer eiddo premiwm wedi'i gosod ar 80% ac, os na fydd nifer yr eiddo sy'n talu'r premiwm yn gostwng yn sylweddol yna bydd y gyllideb yn cynhyrchu gwarged. Unwaith eto, mae trosglwyddo eiddo o'r gofrestr ddomestig i'r gofrestr Trethi Busnes wedi lleihau'r premiwm sy'n daladwy ar ail gartrefi ond, er gwaethaf trosglwyddo eiddo, yn gyffredinol roedd nifer yr eiddo sy'n ail gartrefi yn parhau'n weddol gyson ac, o ganlyniad, dangosodd cyllideb premiwm y Dreth Gyngor warged o £501k ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.
- 5.3** Mae cyfradd casglu'r Dreth Gyngor 2020/21 wedi gostwng ac, er na fydd hyn yn effeithio ar y gyllideb refeniw gyffredinol yn 2020/21, bydd yn arwain at angen i gynyddu'r ddarpariaeth ar gyfer dyledion drwg yn y dyfodol wrth i'r broses adennill ddod i ben a nifer uwch o drethdalwyr yn methu â thalu'r ddyled sy'n weddill. Mae Llywodraeth Cymru wedi cydnabod y broblem hon ac wedi rhoi £769k o gyllid ychwanegol i'r Cyngor er mwyn helpu i liniaru colli incwm. Cedwir yr arian hwn mewn cronfa wrth gefn a glustnodwyd a chaiff ei ryddhau yn y dyfodol i wrthbwysu unrhyw gynnydd sy'n ofynnol yn y ddarpariaeth dyledion drwg.

6. Arbedion Cyllidebol 2020/21

- 6.1** Tynnwyd arbedion cyllidebol o £307k o gyllidebau'r gwasanaethau ar gyfer 2020/21. Mae £244k o'r arbedion hyn wedi eu cyflawni, fodd bynnag, ni chyflawnwyd £63k o arbedion. Bydd y diffyg mwyaf sylweddol yn Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo, lle mae'r £57k o arbedion yn ymwneud ag incwm meysydd parcio wedi bod yn anodd eu sicrhau oherwydd oedi a achoswyd gan y pandemig Coronafeirws. Ceir dadansoddiad manwl ar gyfer pob Gwasanaeth yn Atodiad D.

7. Buddsoddi i Arbed

- 7.1** Ymgwymerwyd â rhaglen buddsoddi i arbed yn 2016/17, gyda dyraniad o £983k ar gyfer prosiectau unigol. Hyd yma, mae £807k wedi cael ei wario neu ei ymrwymo o'r cyllid hwn hyd at ac yn cynnwys 2020/21. Mae'r holl brosiectau wedi eu datblygu i raddfeydd amrywiol, gyda rhai yn nes at eu cwblhau nac eraill, er bod y cynnydd i gwblhau'r prosiectau wedi'i effeithio gan bandemig y Coronafeirws. Gellir gweld manylion llawn y gwariant a'r cynnydd ar bob un o'r prosiectau yn Atodiad CH. Lle na fydd prosiectau wedi eu cwblhau erbyn diwedd y flwyddyn, byddent yn parhau i 2021/22 a bydd y cyllid yn parhau i fod ar gael o fewn y gronfa wrth gefn buddsoddi i arbed.

8. Costau Asiantaethau ac Ymgynghorwyr

- 8.1** Yn ystod y flwyddyn hyd yma, gwariwyd £715k ar staff Asiantaeth. Roedd y rhain, ar y cyfan, yn cael eu cyllido'n rhannol o gyllidebau staffio gan eu bod yn ymwneud â swyddi gwag. Roedd £279k yn ymwneud â chostau o fewn y Gwasanaethau Plant, i dalu am swyddi gwag, a £146k yn ymwneud â staff cyflenwi ar gyfer y Gwasanaethau Oedolion. Gwariodd y Gwasanaeth Rheoli Gwastraff £210k ar gyfer asiantau safle yn y canolfannau ailgylchu. Mae'r manylion llawn i'w gweld yn Atodiad DD.
- 8.2** Gwariwyd cyfanswm o £681k ar Ymgynghorwyr yn ystod blwyddyn ariannol 2020/21, gyda £344k yn cael ei gyllido drwy grant neu ffynonellau allanol. Ceir crynodeb llawn o'r gwariant fesul gwasanaeth a manylion ychwanegol y gwariant yn Atodiad E.

9. Cyllid Grant Covid-19 gan Lywodraeth Cymru hyd yma

- 9.1** Mae Llywodraeth Cymru wedi rhoi cymorth ariannol sylweddol i awdurdodau lleol Cymru i dalu am gostau ychwanegol sy'n gysylltiedig â'r Coronafeirws a cholli incwm, a hebddo byddai'r ffigyrau alldro yn dangos gorwariant sylweddol. Dengys Tabl 2 isod fod y Cyngor wedi hawlio £6.196m am gostau ychwanegol yn deillio o'r pandemig, nid oedd £92k o hyn yn gymwys ond ystyriwyd bod £6.104m yn gymwys a mae £4.917m eisoes wedi'i dalu i'r Cyngor, gan adael balans o £1.186m yn weddill ar gyfer chwarter 4 a delir yn ystod 2021/22.

Tabl 2 - Gwariant cysylltiedig â Covid-19 rhwng Ebrill 2000 a Medi 2020 a gyllidwyd gan Lywodraeth Cymru

	Gwasalaethau Cymdeithasol Oedolion	Marwolaethau Gormodol	Prydau Ysgol am Ddim	Cyffredinol	Digartrefedd	Glanhau Ysgolion	Cymorth Cymunedol	TG Gweithio Gartref	Hunan Ynysu	Ychwanegiad SSP	Cyfanswm
Hawliwyd	1,784	33	1,100	1,896	910	114	69	166	82	43	6,196
Gwrthodwyd	1	0	24	21	0	0	36	9	0	2	92
Balans Dyledus	1,783	33	1,076	1,875	910	114	33	157	82	41	6,104
Talwyd	1,645	29	864	1,449	570	94	33	159	66	6	4,917
Balans yn weddill	138	4	212	426	339	20	0	-2	15	34	1,186

9.2 Incwm a gollwyd oherwydd Cyfyngiadau Covid-19 a Gyllidwyd gan Lywodraeth Cymru

Mae incwm y Cyngor wedi gostwng yn sylweddol o ganlyniad i gyfyngiadau Covid-19, fel cau'r canolfannau Hamdden a'r effaith ar ffioedd meysydd parcio yn ystod y cyfnod clo cychwynnol, y cyfnod clo byr a'r cyfnodau clo cyn ac ar ôl y Nadolig. Mae Llywodraeth Cymru wedi digolledu awdurdodau lleol am incwm cymwys a gollwyd oherwydd y Coronafeirws. Mae'r Cyngor wedi hawlio £2.369m gan Lywodraeth Cymru, y mae £0.020m ohono wedi'i wrthod. Mae £2.310m wedi'i dalu hyd yma, a disgwylir i £0.039m arall gael ei dalu dros yr wythnosau nesaf. Dangosir crynodeb o'r incwm a ddigolledwyd ac a hawliwyd hyd at 31 Mawrth 2021 isod yn Nhabl 3:-

Tabl 3 – Cyllid Grant Llywodraeth Cymru ar gyfer Colli Incwm o Wasanaethau yn ystod y Pandemig

Crynodeb	Morwrol	Amguedd feydd	Ham dden	Mannau Agored	Addysg	Gwaredu Gwastraff	Meysydd Parcio	Gwasanaethau Oedolion	Gwarchod y Cyhoedd	Incwm Rhenti	Marchnadoedd a Chlybiau Teithio	Cyfanswm
Hawliwyd	37	173	1,220	6	442	2	260	33	135	49	12	2,369
Gwrthodwyd	0	0		0	0	0	0	20	0	0	0	20
Balans Dyledus	37	173	1,220	6	442	2	260	13	135	49	12	2,349
Talwyd	37	173	1,215	6	442	2	260	13	101	49	12	2,310
Balans yn Weddill	0	0	5	0	0	0	0	0	34	0	0	39

10. Casgliad

- 10.1** Mae pandemig y Coronafeirws wedi cael effaith sylweddol ar y ffordd arferol y mae'r Cyngor yn darparu gwasanaethau yn 2020/21 ac, o'r herwydd, nid yw'r perfformiad ariannol yn adlewyrchu'r hyn fyddai'n digwydd mewn blwyddyn arferol. Mae'r tanwariant o £4.197m i'w groesawu ac mae'n cryfhau sefyllfa ariannol y Cyngor wrth symud ymlaen, ond ni fyddai wedi'i gyflawni heb y cyllid ychwanegol a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru. Fodd bynnag, nid yw'r galw am wasanaethau yn y dyfodol yn hysbys eto ac, er bod cyfeiriad y pandemig byd-eang yn edrych yn ffafriol, bydd yn her ymateb i'r galwadau yn dilyn y pandemig. Mae'n debygol y bydd cynnydd yn y galw am nifer o wasanaethau'r Cyngor yn 2021/22 wrth i'r cyfnod clo lacio a dychwelyd i normalrwydd. Ni fydd yn syndod os bydd Gwasanaethau'n gorwario eu cyllidebau yn ystod 2021/22, bydd hyn yn cael ei gyllido o Falansau Cyffredinol y Cyngor.
- 10.2** Mae angen gwneud rhagor o waith i fodelu'r effaith a bydd Cynllun Ariannol Tymor Canolig diwygiedig yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Gwaith ym mis Medi 2021, cyn dechrau proses cyllideb 2022/23.

Alldro Refeniw Rhagdybedig ar gyfer y Flwyddyn Ariannol a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2021 – Alldro

Gwasanaeth/Swyddogaeth	Cyllideb Flynyddol 2020/21	Alldro Amodol	Cyfanswm Alldro Amodol - Amrywiad	Amrywiad Amodol nad oedd modd ei reoli (eithriadau)	Amrywiad Amodol yr oedd modd ei reoli (dim eithriadau)	Gwahaniaeth I Chw 3 – elfenau yr oedd modd eu reoli gan y Gwasanaeth
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
<u>Addysg gydol Oes</u>						
Cyllidebau datganoledig ysgolion	47,621	47,621	-	-	-	-
Addysg Ganolog	4,758	3,415	(1,343)	(5)	(1,338)	(1,278)
Diwylliant	1,186	1,010	(176)	(4)	(172)	54
<u>Gwasanaethau Oedolion</u>	27,160	26,927	(233)	(55)	(178)	(295)
<u>Gwasanaethau Plant</u>	10,971	10,258	(713)	5	(718)	(216)
<u>Tai</u>	1,168	1,131	(37)	0	(37)	(25)
<u>Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo</u>						
Priffyrdd	6,228	6,150	(78)	2	(80)	(17)
Eiddo	984	888	(96)	4	(100)	141
Gwastraff	8,030	7,607	(423)	0	(423)	(290)
<u>Rheoleiddio a Datblygu Economaid</u>						
Datblygu Economaidd	1,922	1,790	(132)	(1)	(131)	(25)
Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd	2,209	1,985	(224)	0	(224)	(63)
<u>Trawsnewid</u>						
Adnoddau Dynol	1,346	1,150	(196)	0	(196)	(185)
TGCh	2,799	2,713	(86)	0	(86)	136
Trawsnewid Corfforaethol	853	664	(189)	(2)	(187)	(152)
<u>Adnoddau</u>	3,164	2,998	(166)	0	(166)	(96)

Gwasanaeth/Swyddogaeth	Cyllideb Flynyddol 2020/21	Alldro Amodol	Cyfanswm Alldro Amodol - Amrywiad	Amrywiad Amodol nad oedd modd ei reoli (eithriadau)	Amrywiad Amodol yr oedd modd ei reoli (dim eithriadau)	Gwahaniaeth I Chw 3 – elfenau yr oedd modd eu reoli gan y Gwasanaeth
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Busnes y Cyngor	1,614	1,534	(81)	2	(83)	(13)
Costau Corfforaethol a Democrataidd	3,033	3,094	61	0	61	61
Rheolaeth Gorrforaethol	626	578	(48)	0	(48)	(43)
Cyfanswm Cyllidebau Gwasanaeth	125,672	121,513	(4,160)	(54)	(4,106)	(2,306)
Ardollau	3,599	3,599	0	0	0	0
Rhyddhad Trethi Dewisol	70	78	8	0	8	21
Cyllid Cyfalaf	7,106	7,002	(104)	0	(104)	(3)
Arian wrth Gefn Cyffredinol ac Eraill	270	0	(270)	0	(270)	0
Cyfraniad Gwasanaethau Cefnogi Canolog CRT	(700)	-892	(192)	(192)	0	0
Budd-daliadau a Roddwyd	6,128	6,060	(68)	0	(68)	142
Na ellir ei reoli	1	249	249	249	0	400
Cyfanswm Cyllid Corfforaethol	16,474	16,096	(377)	57	(434)	560
Cyfanswm Cyllideb 2020/21	142,146	137,609	(4,537)	3	(4,540)	(1,746)
Cyllido						
Trethi Annomestig	(24,313)	(24,313)	0	0	0	0
Dreth Gyngor	(39,748)	(38,914)	834	182	652	556
Premiwm y Dreth Gyngor	(1,393)	(1,894)	(501)	0	(501)	(282)
Grant Cymorth Refefeniw	(76,692)	(76,692)	0	0	0	0
Cyfanswm Cyllid 2020/21	(142,146)	(141,813)	333	182	151	274
Cyfanswm alldro yn cynnwys effaith y cyllido	0	(4,204)	(4,204)	185	(4,389)	(1,472)

Crynodeb o Sefyllfa Alldro y Cyllidebau wrth Gefn 2020/21

	Cyllideb	Trosglwyddiadau	Y Gyllideb Ddiwygiedig hyd yma	Wedi ymrwymo hyd yma	Cyllidebau heb eu hymrwumo hyd yma	Cyllideb Rhagdybiedig
	£	£	£	£	£	£
Cronfeydd wrth gefn cyffredinol	371,550	(167,610)	203,940	-	203,940	-
Cyflog a Graddfeydd Cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi	150,000	(91,637)	58,363	-	58,363	-
	708,770	(701,570)	7,200	-	7,200	-
Cyfanswm y Cronfeydd wrth Gefn Cyffredinol ac Eraill	1,230,320	-960,817	269,503	-	269,503	-

Adolygiad o Brosiectau Buddsoddi i Arbed 2020/21

Gwasanaeth	Teitl	Disgrifiad	Swm a Gymeradwywyd £	Swm y Dyranwyd 2020/21 £	Gwariant 2020/21 £	Cyllideb Weddilliol 2020/21 £	Balans ar 31 Mawrth 2021 £	Diweddariad ar y Prosiect
Adnoddau	System Rheoli Dogfennau Electronig ar gyfer Refeniw a Budd-daliadau	Datrysiad sganio a llif gwaith ar gyfer Refeniw a Budd-daliadau	170,000	0	0	0	0	Prosiect wedi cau. Dim diweddariad pellach.
TG	Mynegai Tir ac Eiddo Lleol (LLPG)	Gweithredu system LLPG ar draws y Cyngor	10,800	0	0	0	0	Prosiect wedi cau. Dim diweddariad pellach.
TG / Trawsnewid	System Rheoli Perthnasau gyda'r Cwsmer (CRM)	Prynu a Gweithredu System CRM	255,000	100,132	53,456	46,676	46,676	<p>Mae'r CRM yn parhau i gael ei ddefnyddio'n helaeth gyda rhan 2 o grantiau cymorth busnes yn cael eu gweinyddu drwy'r system yn ogystal â system archebu ar gyfer mynychu Canolfannau Ailgylchu Gwastraff y Cartref. Mae'r CRM wedi cael ei integreiddio â'r llinell o system fusnes a ddefnyddir gan y contractwr a benodir i'r contract casglu gwastraff ar gyfer yr Awdurdod ac mae'n fyw.</p> <p>Mae gwaith wedi cychwyn ar brosesau busnes Priffyrdd, fel enwebwyd gan y Bwrdd Trawsnewid. Mae gwiriad synnwyr a thwtio cyffredinol o ffurflenni cyfredol yn cael eu cynnal ar hyn o bryd.</p>
TG / Adnoddau	Porth Talu	Prynu a Gweithredu porth talu a fydd yn golygu y gellir derbyn taliadau drwy'r Ap	27,000	13,583	0	13,583	13,583	Prosiect wedi cau. Dim diweddariad pellach.
Rheoleiddio a Datblygu Economaidd	Gwella Gwydnwch Systemau Cynllunio	Systemau Cynllunio newydd wedi'u hawtomeiddio	118,000	15,374	0	15,374	5,687	<p>Mae gwaith ar y gweill i gynnwys modiwl Gorchymyn Cadw Coed newydd i'r system.</p> <p>Mae'r elfen Ash Die Back ar stop ar hyn o bryd gan fod 'demos' pellach hefo cyflenwyr amgen a chyfranogiad TG wedi eu cynnal ond ni waned penderfyniad hyd yma. Oherwydd problemau hefo elfen ail-olygu yn Enterprise 5.20, gwnaed penderfyniad ar lefel uchel i ganslo'r uwchraddiad yma a symud ymlaen i Enterprise 5.30 gyda dyddiad 'mynd yn fyw' nawr wedi ei drefnu ar gyfer</p>

Gwasanaeth	Teitl	Disgrifiad	Swm a Gymeradwywyd £	Swm y Dyranwyd 2020/21 £	Gwariant 2020/21 £	Cyllideb Weddilliol 2020/21 £	Balans ar 31 Mawrth 2021 £	Diweddariad ar y Prosiect
								Tachwedd 2021. Yn ogystal, mae gwaith wedi ail-gychwyn ar ddad-ddyblygu data o fewn y system Salesforce.
Adnoddau	Gwella Systemau Casglu Incwm	Prynu a gweithredu system rheoli incwm newydd sy'n cysylltu gyda'r ffrydiau incwm presennol ac sy'n caniatáu dulliau newydd ar gyfer casglu incwm (ApMon ac ati) i gysylltu i'r system rheoli arian	150,000	42,799	5,956	36,843	36,843	Mae ymrwymadau llawn bellach wedi'u gwneud ac o fewn cyllidebau'r bidiau. Ailddechreuodd y gweithredu yn ystod Chwarter 2 ar ôl i gyfnod furlough rhai staff prosiect Capita ddod i ben, ond dim ond yn Chwarter 3 y cododd momentwm. Mae profion ar y ffeil allforio GL newydd y gellid eu gwneud o bell bron wedi'u cwblhau ac mae trefniadau ar waith i gwblhau'r profion na ellir eu gwneud o bell. Unwaith y bydd hyn wedi'i gwblhau, gellir dechrau gweithredu cysoniadau/e-ffurflenni incwm awtomataidd, gan gynnwys prosesau newydd ar gyfer gwasanaethau a datganiadau banc electronig pwrpasol gan fancwyr yr Awdurdod. Mae gwaith awtomataidd pellach yn cael ei wneud drwy ddatblygu AYA i alluogi diweddariad incwm awtomataidd i'r lejer drwy reoliincwm ar gyfer gwasanaethau mewnol fel hamdden, addysg a phrifyrdd ac yn allanol ar gyfer yr Adran Gwaith a Phensiynau. Bydd y gweithredu'n parhau i'r flwyddyn ariannol nesaf oherwydd bod Covid-19 wedi gohirio gweithredu a gwasanaethau mewnol yn aildendro prosesau meddalwedd penodol. Bydd gweddill balans y gyllideb yn cael ei ddefnyddio ar gyfer unrhyw eitemau annisgwyl sy'n weddill.
Dysgu Gydol Oes	Moderneiddio prosesau busnes a pherfformiad - Addysg	Gweithredu'r modiwlau hynny o system Rheoli Gwybodaeth ONE nad ydynt yn cael eu defnyddio ar hyn o bryd	67,000	0	0	0	0	Prosiect wedi cau. Dim diweddariad pellach.

Gwasanaeth	Teitl	Disgrifiad	Swm a Gymeradwywyd £	Swm y Dyranwyd 2020/21 £	Gwariant 2020/21 £	Cyllideb Weddiillol 2020/21 £	Balans ar 31 Mawrth 2021 £	Diweddariad ar y Prosiect
Dysgu Gydol Oes	Moderneiddio prosesau busnes a pherfformiad Oriol Môn	Gwefan i'r Oriol	20,000	11,474	0	11,474	11,474	Bu rhywfaint o oedi gyda'r cwmni a Covid-19. Mae'r wefan a'r siop ar-lein a'r system EPOS bellach i gyd yn fyw ac mae'r anfonebau sy'n weddill wedi cael eu talu.
TG / Trawsnewid	Digidol yn Gyntaf / Digidol yn Awtomataidd	Cyflogi Swyddog Digidol Arweiniol a Dadansoddwr Gwasanaethau Digidol	£70,000 ym mlwyddyn 1 a £50,000 ym mlwyddyn 2	50,000	68,850	-18,850	30,280	Mae dau o bobl wedi eu recriwtio i'r swyddi Technegydd Digidol Dros Dro ar Raddfa 5 ac maent yn eu swyddi ar hyn o bryd.
Gwarchod y Cyhoedd	Gwell Cysylltedd Digidol yn y Gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd	Gweithredu system yn seiliedig ar y cwmwl i gofnodi ymweliadau archwilio. Mae'r feddalwedd yn ddatrysiad Cymru gyfan sydd wedi cael ei chaffael drwy gytundeb fframwaith a gefnogir gan 19 o'r 22 cyngor yng Nghymru.	£10,000 y flwyddyn 4.5 mlynedd	10,000	0	10,000	45,000	Dim cynnydd i'w adrodd yn 2020/21. Oherwydd Covid-19 a phwysau ar Ddiogelu'r Cyhoedd, ni fu unrhyw allu i fwrw ymlaen. Fe argymhellir fod y cyllid yma'n cael ei ddychwelyd i falansau cyffredinol y Cyngor.
Cyfanswm				243,362	128,262	115,100	189,543	

Adolygiad o Arbedion Effeithlonrwydd 2020/21

Gwasanaeth / Swyddogaeth	Arbedion Cyllidebol 2020/21 £'000	Wedi eu cyflawni 2020/21 £'000	Heb eu cyflawni 2020/21 £'000	Sylwadau
Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo	68	11	57	<p>Ni fydd £10k o arbedion yn cael eu cyflawni drwy leihau cost rhedeg fflyd cerbydau'r Cyngor drwy fuddsoddi mewn cerbydau sy'n rhatach ar danwydd a gwella gweithdrefnau gweinyddol i leihau amser segur cerbydau. Mae hyn oherwydd gostyngiad sylweddol yn nefnydd cerbydau fflyd oherwydd Covid-19. Derbyniwyd pedwar cerbyd LPG ym mis Gorffennaf a fydd yn rhatach ar danwydd, ond ni welwn y budd o'r rhain tan y flwyddyn ariannol nesaf. Nid yw'n glir, ar hyn o bryd, pryd y bydd y galw am gerbydau Fflyd yn gwella. Mae'r Gwasanaeth wedi amsugno'r golled yn ystod y flwyddyn ariannol hon drwy leihau gwariant eraill.</p> <p>Mae arbediad o £47k drwy gynyddu ffioedd meysydd parcio hefyd yn annhebygol o gael ei gyflawni. Mae'r arbediad yn dibynnu ar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gweithredu opsiwn dim arian parod ond gohiriwyd hyn tan 3 Awst oherwydd Covid-19. 2. Cynnydd mewn prisiau - caewyd meysydd parcio yn ystod chwarter cyntaf y flwyddyn ariannol oherwydd cyfyngiadau Covid. Ailagorwyd pob un ohonynt wedyn ond penderfynodd EMRT beidio â gweithredu taliadau mewn meysydd parcio trefol tan ddiwedd mis Medi er mwyn annog defnydd o Ganol Trefi. Yn ogystal, mae'r Grŵp Llywio Parcio wedi penderfynu peidio â gweithredu taliadau newydd tan 2021/22. Gan mai penderfyniadau lleol yw'r rhain, ni fydd colli incwm yn gymwys yn llawn ar gyfer grant Covid-19 Llywodraeth Cymru. <p>Nod y Gwasanaeth fydd amsugno'r diffyg drwy danwariant mewn manau eraill o fewn y gyllideb Priffyrdd.</p> <p>Mae arbediad o £11k ar y trywydd iawn i'w weithredu'n llawn drwy ail-drefnu rota tu allan i oriau y tîm atgyweiriadau eiddo.</p>
Rheoleiddio a Datblygu Economaidd	65	59	6	<p>Gweithredwyd arbediad o £22k yn llawn drwy leihau capasiti gweinyddol y Tîm Rheoli Datblygu. Cyflawnwyd hyn yn sgil y buddsoddiad diweddar yn y system gynllunio.</p> <p>Nid yw y cynnydd disgwylidig o £1k mewn incwm wedi cael ei gyflawni oherwydd y pandemig cyfredol a'i effaith ar ymgynnull mewn grwpiau a digwyddiadau.</p> <p>Mae £37k o arbedion drwy ddileu gweddill y gyllideb Cyfleusterau Awyr Agored yn dilyn trosglwyddo'r asedau o reolaeth y Cyngor wedi cael ei gyflawni'n llawn.</p> <p>Cynyddwyd y ffioedd a thaliadau ar gyfer gwasanaethau morwrol, er nad yw'r arbediad o £5k wedi gael ei gyflawni oherwydd cyfyngiadau'n gysylltiedig â Covid-19 a byrhau'r tymor agor.</p>

Gwasanaeth / Swyddogaeth	Arbedion Cyllidebol 2020/21 £'000	Wedi eu cyflawni 2020/21 £'000	Heb eu cyflawni 2020/21 £'000	Sylwadau
Tai	101	101	0	<p>Cyflawnwyd arbediad o £27k drwy ddileu swydd wag Swyddog Datblygu Strategol.</p> <p>Mae arbediad o £4k drwy leihau cost cefnogaeth weinyddol i'r Pennaeth Tai wedi cael ei gyflawni.</p> <p>Bydd arbediad o £36k drwy gyfalafu costau staffio ynghlwm â darparu grantiau Cyfleusterau i'r Anabl wedi cael ei gyflawni.</p> <p>Mae arbedion o £19k a gynigiwyd drwy addasu'r costau a godir ar y Cyfrif Refeniw Tai i adlewyrchu'r cynnydd mewn costau yn debygol o gael eu cyflawni yn yr adolygiad diwedd blwyddyn.</p> <p>Nododd adolygiad o gyllideb y gwasanaeth gyllidebau o £15k nad oedd yn cael eu defnyddio ac maent bellach wedi cael eu dileu. Nid oedd gorwariant ar ddiwedd Ch2, felly, mae'r arbediad hwn wedi cael ei gyflawni.</p>
Trawsnewid	5	5	0	<p>Nodwyd arbediad o £5k drwy ddileu cyllidebau ar gyfer llinellau ffôn a ffonau symudol nad oes fawr o ddefnydd yn cael ei wneud ohonynt. Ni nodwyd unrhyw arbedion llinellau pellach hyd yma ond, os na fyddant yn cael eu canfod, bydd yr arbedion yn cael eu canfod o feysydd eraill yng nghyllideb yr adran, fel yn 2019/20.</p>
Adnoddau	60	60	0	<p>Cynigwyd arbediad o £10k drwy ostwng cyllidebau postio o ganlyniad i fuddsoddiadau yn y systemau Cyflogres a Budd-daliadau Tai sydd wedi caniatáu i wybodaeth gael ei drosglwyddo'n electronig yn hytrach na phostio dogfennau papur.</p> <p>Disgwylir y bydd dull corfforaethol o brynu rhai nwyddau yn rhyddhau arbediad o £50k. Mae'r gwariant yn Ch4 o fewn y gyllideb.</p>
Busnes y Cyngor	8	8	0	<p>Disgwylir i leihau costau cynnal digwyddiadau Dinesig gyflawni arbediad o £8k ar gyfer y flwyddyn. Mae gwariant yn Ch4 o fewn y gyllideb.</p>
Cyfanswm	307	244	63	

Costau Asiantaeth rhwng Ionawr a Mawrth 2021

Gwasanaeth	Swm £	Ffynhonnell Gyllido (Cyllideb Graidd Benodol / Cyllideb staffio nas defnyddiwyd / Grant / Cyfraniad Allanol)	Parhaol / Dros Dro	Pwrpas
Economaid ag Adfywio	23,358	Grant	Dros Dro	Methu recriwtio Swyddog Iechyd yr Amgylchedd â chymwysterau llawn ar gyfer samplu bwyd
	12,585	Grant	Dros Dro	Capasiti sy'n deillio o waith ychwanegol mewn perthynas â Grantiau Busnes Covid
	35,943			
Ysgolion	1,843	Cyllideb Craidd	Dros Dro	Athrawon llanw mewn meysydd arbenigol
	1,030	Cyllideb Craidd	Dros Dro	Cyflenwi
	2,873			
Gwastraff	83,686	Cyllideb Graidd Benodol	Dros Dro	Staff tymor byr – nid yw staff ar gael drwy'r Matrics AD
	79,085	Cyllideb Graidd Benodol	Dros Dro	Tasgau ychwanegol sydd eu hangen yn y tymor byr. Nid yw staff ar gael drwy'r Matrics AD
	47,500	Cyllideb Graidd Benodol	Dros Dro	Tasgau ychwanegol sydd eu hangen yn y tymor byr. Nid yw staff ar gael drwy'r Matrics AD
	210,271			
Gwasanaethau Plant	58,021	Cyllideb Graidd / Cronfa Wrth Gefn Staff Asiantaeth	Dros Dro	I lenwi swyddi gwag
	186,606	Cyllideb Graidd / Cronfa Wrth Gefn Staff Asiantaeth	Dros Dro	I lenwi swyddi gwag
	34,455	Cyllideb Graidd / Cronfa Wrth Gefn Staff Asiantaeth	Dros Dro	I lenwi swyddi gwag
	279,082			
Eiddo	3,603	Arian Wrth Gefn	Dros Dro	Prisiad ar gyfer cyfrifon 2020/21
	3,603			
Gwasanaethau Oedolion	9,813	Cyllideb Craidd	Dros Dro	Prosiect DOLS
	119,284	Cyllideb Craidd	Dros Dro	I lenwi swyddi gwag
	17,171	Cyllideb Craidd	Dros Dro	I lenwi swyddi gwag
	146,268			
Trawsnewid	36,631	Cyllideb staffio nas defnyddiwyd	Dros Dro	Mamolaeth
	36,631			
Cyfanswm	714,671			

Crynodeb o Wariant Ymgynghori Aildro 2020/21

Crynodeb o Wariant Ymgynghori fesul Gwasanaeth					
Gwasanaeth	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	Cyfanswm 2020/21
	£	£	£	£	£
Addysg Ganolog	8,685	10,033	875	3,000	22,593
Diwylliant	0	0	1,950	8,548	10,498
Economaidd ac Adfywio	1,125	36,501	54,255	255,177	347,058
Eiddo	0	0	0	0	0
Priffyrdd	0	17,655	6,428	61,182	85,265
Ysgolion	0	0	0	929	929
Gwastraff	12,883	40,257	11,033	15,354	79,527
CRT	0	1,200	2,500	10,110	13,810
Tai	0	0	600	0	600
Corfforaethol a Democrataidd	0	0	0	0	0
Gwasanaethau Oedolion	0	0	0	12,078	12,078
Gwasanaethau Plant	2,466	56	4,811	25,763	33,096
Corfforaethol	0	0	0	0	0
Trawsnewid	630	1,386	13,122	4,785	19,923
Busnes y Cyngor	11,847	2,582	0	0	14,429
Adnoddau	9,515	0	8,450	23,500	41,465
Total	47,151	109,671	104,023	420,426	681,271
Cyllidir gan:					
Cyllideb Graidd	46,016	72,640	40,379	178,127	337,162
Grant	630	1,386	11,018	37,742	50,776
Cyfraniad Allanol	505	35,645	52,626	204,557	293,333
Arian wrth Gefn	0	0	0	0	0
Cyfanswm	47,151	109,671	104,023	420,426	681,271

Dadansoddiad o Gostau Ymgynghori Alldro 2020/21

	SWM £	Categori – rheswm dros benodi			Ffynhonnell y Cyllid (Cyllideb Graidd Benodol / Cyllideb staffio nas ddefnyddiwyd / Grant / Cyfraniad Allanol)	Disgrifiad o'r gwaith a wnaed
		Parhaus – i dalu am sgiliau penodol nad oes angen swydd barhaol	Maint y gwaith	Gwaith Penodol / Prosiect Unwaith ac am Byth		
Cyfanswm Ch 1 Ebrill - Mehefin	47,151					
Cyfanswm Ch 2 Gorffennaf – Medi	109,671					
Cyfanswm Ch3 Hydref - Rhagfyr	104,023					
Addysg Ganolog	1,200			✓	Craidd	Paratoi dogfennau contract, ITT a thendro ar gyfer contract Prydau Ysgol
	1,800			✓	Craidd	Tendro'r Contract Prydau Ysgol 2020
Cyfanswm Addysg Ganolog	3,000					
Diwylliant	700			✓	Cyllideb Graidd	Ffi derfynol – ailosod y cwmpawd
	108	✓			Grant	Costau siop ar-lein ar gyfer OYM
	4,975	✓			Grant	Strategaeth Farchnata a chynnwys cyfathrebu
	1,515	✓			Grant	Arddangosfa ar-lein
	550	✓			Grant	Rhaglen 'Lets get real' prosiect 7 mis
	700	✓			Grant	Sesiynau hyfforddi recordio ffilmiau
Cyfanswm Dywylliant	8,548					
Rheoleiddio Economaidd ac Adfywio	3,300			✓	Allanol	Cynhyrchu dogfen ddrafft – cam 1 yr astudiaeth o'r Effaith Economaidd
	11,300			✓	Allanol	Dylunio a Chynhyrchu Mapiau Ardal Leol
	500			✓	Allanol	Saethu fideo 2020 H Ryan Cruise
	11,293			✓	Allanol	'Crest of a Wave' a diwrnodau ffilmio ychwanegol, animeiddio
	3,400			✓	Allanol	Cam ymchwil a chynhyrchu 3 a 4 astudiaeth EIS
	12,510			✓	Allanol	Gazebo

	SWM £	Categori – rheswm dros benodi			Ffynhonnell y Cyllid (Cyllideb Graidd Benodol / Cyllideb staffio nas ddefnyddiwyd / Grant / Cyfraniad Allanol)	Disgrifiad o'r gwaith a wnaed
		Parhaus – i dalu am sgiliau penodol nad oes angen swydd barhaol	Maint y gwaith	Gwaith Penodol / Prosiect Unwaith ac am Byth		
	6,380			✓	Craidd	Caffael tir Cyn Safle Eastman
	59,860	✓			Allanol	Cais Morlais TWAO
	3,956	✓			Allanol	Cymorth Ceisiadau – Glannau Caerdybi
	24,293	✓			Allanol	Wylfa – cyngor ar ôl archwiliad
	460	✓			Craidd	Cymorth GIS
	16,138	✓			Allanol	Prosiect Wylfa Newydd
	806	✓			Craidd	Parc Solar Traffwll
	94	✓			Craidd	Glannau Caerdybi
	7,500	✓			Craidd	Gwelliannau Priffyrdd Ar-lein yr A5025
	504	✓			Craidd	Gwasanaethau Technegol Sage Coretime
	19,793			✓	Allanol	Gwerthusiad o Brosiectau Isadeiledd Strategol Llangefni a Chaerdybi
	6,641			✓	Allanol	Prydles Is-orsaf Stâd Ddiwydiannol Penrhos Caerdybi
	3,000			✓	Allanol	Ildio a Gwerthu Scottish Power – taliadau proffesiynol
	2,750			✓	Allanol	Cynllun eiddo gwag yr Empire
	4,500			✓	Allanol	Cymorth annibynnol i ddilysu grantiau
	4,875			✓	Allanol	Adfywio canol trefi / cymorth ymgynghori eiddo gwag
	9,900			✓	Allanol	Strategaeth Gogledd Ynys Môn
	5,000	✓			Incwm Cynllunio	Darparu gwybodaeth a chynghor curadurol – memorandwm Cyd-ddealltwriaeth
	15,000	✓			Incwm Cynllunio	Ffi flynyddol tuag at y Gwasanaeth Mwynau a Gwastraff a rennir ar gyfer 2020/21
	530			✓	Craidd	Gwiriadau strwythurol
	9,090	✓			Craidd	4 x Diwrnodau ESS i gynnwys treuliau ar y safle a theithio 2021/22
	288	✓			Craidd	Cyflenwi a dadansoddi tiwbiau gwasgariad

	SWM £	Categori – rheswm dros benodi			Ffynhonnell y Cyllid (Cyllideb Graidd Benodol / Cyllideb staffio nas ddefnyddiwyd / Grant / Cyfraniad Allanol)	Disgrifiad o'r gwaith a wnaed
		Parhaus – i dalu am sgiliau penodol nad oes angen swydd barhaol	Maint y gwaith	Gwaith Penodol / Prosiect Unwaith ac am Byth		
	541	✓			Craidd	Cyfraniad tuag at Ansawdd Aer Cydweithredol Gogledd Cymru
	450	✓			Craidd	Gel Glanhau– Prawf generig
	1,000			✓	Craidd	Samplu Mytoxins a metel trwm
	2,977	✓			Craidd	Debydau uniongyrchol World Pay
	75			✓	Allanol	Darparu hyfforddiant 'dychwelyd i wersi'
	245			✓	Allanol	Dylunio logo Merchaid Môn actif
	250			✓	Allanol	Cwrs diogelu rhithiol
	4,000			✓	Allanol	Darparu Rhaglen Beicio Ysgol Ynys Môn
	360			✓	Allanol	Arwyddion ar gyfer llwybr ffitrwydd teuluol
	200			✓	Allanol	Cwrs Sefydlu Diogelu Rhithiol
	1,420			✓	Allanol	Baneri Actif Môn a ffenestri naid
Cyfanswm Economaidd a Rheoleiddio	255,177					
Pryffyrdd	2,552			✓	Craidd	Cymorth a Thrwydded Si-Dem a Si Log HHC
	7,500			✓	Craidd	CSSW Cyfraniad Hamp
	1,500			✓	Craidd	Cynnal arolwg cyflwr sganiwr ychwanegol ar hyd A5 i Gaerdybi
	14,561			✓	Craidd	Darparu arolwg sganiwr ar gyfer 2020/21 o hyd amcangyfrifedig islaw ffyrdd A
	4,675			✓	Craidd	Adrodd PAM, SCRIM a WGA
	9,875			✓	Craidd	Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Naturiol Dwyran
	10,896	✓			Craidd	Sylwadau cynllunio LLFA Ynys Môn
	630			✓	Grant	Hwyluso trwydded ddatblygu EPS – Llyn Rhos Ddu, Niwbwrch
	611			✓	Craidd	Cynhyrchu storfa fapiau ar gyfer tabledi CamsMobile

	SWM £	Categori – rheswm dros benodi			Ffynhonnell y Cyllid (Cyllideb Graidd Benodol / Cyllideb staffio nas ddefnyddiwyd / Grant / Cyfraniad Allanol)	Disgrifiad o'r gwaith a wnaed
		Parhaus – i dalu am sgiliau penodol nad oes angen swydd barhaol	Maint y gwaith	Gwaith Penodol / Prosiect Unwaith ac am Byth		
	2,221			✓	Craidd	Arolwg topograffig a dylunio sylfeini pont droed
	6,160	✓			Craidd	Dyletswyddau SAB Ceisiadau Llawn Ynys Môn
Cyfanswm Prifffyrdd	61,182					
Gwastraff	7,620	✓		Gwaith Penodol	Cyllideb Graidd Benodol	Darparu Cymorth Technegol Allanol - Caffael contract casglu gwastraff a glanhau newydd
	57	✓		Gwaith Penodol	Cyllideb Graidd Benodol	DUoS Offtake
	97	✓		Gwaith Penodol	Cyllideb Graidd Benodol	Ffi Mesuryddion a Setliad
	2,798	✓		Gwaith Penodol	Cyllideb Graidd Benodol	Cymorth Technegol Nwy Tirlenwi Penhesgyn
	1,065	✓		Gwaith Penodol	Cyllideb Graidd Benodol	Adolygiad o Ddarpariaeth Ariannol Tirlenwi Penhesgyn
	1,425	✓		Gwaith Penodol	Cyllideb Graidd Benodol	Cymorth Iechyd a Diogelwch
	1,856	✓		Gwaith Penodol	Cyllideb Graidd Benodol	Gwaith Monitro Bioaerosol yn yr IVC – Gorffennaf 2020
	437	✓		Gwaith Penodol	Cyllideb Graidd Benodol	Taliadau dadansoddi
Cyfanswm Gwastraff	15,354					
CRT	10,110			✓	Craidd	Tanysgrifiad Datrys Ffurflenni Deallus Orchard
Cyfanswm CRT	10,110					
Gwasanaethau Oedolion	12,078			✓	Craidd	Adolygu gwasanaethau
Gwasanaethau Oedolion	12,078					
Ysgolion	929			✓	Craidd	Arwain
Cyfanswm Ysgolion	929					
Gwasanaethau Plant	3,600			✓	Grant Funded	Mewnbwn therapydd iaith a Lleferydd
	67			✓	Grant Funded	Gwely a Brecwast
	4,987			✓	Grant Funded	Cynnal Blynyddol

	SWM £	Categori – rheswm dros benodi			Ffynhonnell y Cyllid (Cyllideb Graidd Benodol / Cyllideb staffio nas ddefnyddiwyd / Grant / Cyfraniad Allanol)	Disgrifiad o'r gwaith a wnaed
		Parhaus – i dalu am sgiliau penodol nad oes angen swydd barhaol	Maint y gwaith	Gwaith Penodol / Prosiect Unwaith ac am Byth		
	400			✓	Grant	Hyfforddiant
	2,660			✓	Grant	Gig Dydd Gwyl Dewi
	3,000			✓	Grant	Cost y prosiect – Cyfraniad Addysg
	9,735			✓	Grant	Alldeithiau Gwobr Dug Caeredin
	660			✓	Grant	Cwrs Hylendid Bwyd Lefel 2
	1,600			✓	Grant	Gweithgareddau Allanol
	57			✓	Grant	Prynu tystysgrif genedigaeth
Cyfanswm Gwasanaethau Plant	25,763					
Trawsnewid	1,227	✓			Cyllideb Graidd	Cymorth ar gyfer system rheoli cynnwys Contensis a ddefnyddir ar gyfer y wefan gorfforaethol
	3,558	✓			Grant	Asesydd - Gweithwyr Cymdeithasol dan Hyfforddiant
Cyfanswm Trawsnewid	4,785					
Adnoddau	22,500			✓	Cyllideb Graidd Benodol	Adolygiad MRP
	1,000			✓	Cyllideb Graidd Benodol	Gwasanaethau uwchraddio rhyddhau blynyddol 2020
Cyfanswm Adnoddau	23,500					
–Cyfanswm Ch4 lonawr i Mawrth	420,426					
Cyfanswm Cronnus 2020/21 – Ebrill i Mawrth	681,271					

